

Smernica č. 3

Ľudské práva a slobody

I. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Ľudské práva a slobody stanovujú spôsob ochrany práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v podmienkach Zariadenia pre seniorov Claritas, n.o. (ďalej ako „zariadenie“ alebo „poskytovateľ sociálnej služby“).

Ochrana ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby je zakotvená v Ústave Slovenskej republiky, vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v Európskej sociálnej charte, v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/ Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a iných medzinárodných a všeobecne záväzných právnych normách a pravidlách občianskeho spoluzitia.

Poskytovateľ sociálnych služieb rešpektuje právo prijímateľov týchto služieb na dôstojnosť, sebaurčenie, súkromie a bezpečie.

II. ZÁSADY POSKYTOVANIA SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

1. V zariadení sú sociálne služby poskytované v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou, s princípmi nediskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, či iného zmýšľania národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia prijímateľa sociálnej služby a sú poskytované v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnej služby vybral.

2. Zariadenie ako poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje a podporuje rozvoj schopností, zručností a vedomostí prijímateľa sociálnej služby, zachovanie jeho vlastnej identity, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o prijímateľovi sociálnej služby.

3. Zariadenie ako poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľa sociálnej služby v plnom a účinnom zapojení sa a začlenení sa do spoločnosti s rešpektovaním jeho prirodzených vzťahov v rámci jeho rodiny a komunity v súlade s právom na rovnosť príležitostí.

III. POUČENIE ZAMESTNANCOV

1. Vedúci zamestnanec oboznámi svojich podriadených s ľudskými právami a slobodami prijímateľa sociálnej služby.
2. Vedúca sociálno-ekonomického úseku oboznámi všetkých novoprijatých zamestnancov s ľudskými právami a slobodami prijímateľa sociálnej služby

Súhlas s oboznámením sa so základnými právami a slobodami prijímateľov sociálnej služby, ako aj ich porozumenie každý zamestnanec potvrdí svojim podpisom. Každý zamestnanec bude rešpektovať tieto práva a slobody prijímateľov sociálnej služby v zariadení.

IV. PRÁVA PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ZARIADENÍ

1. Zariadenie rešpektuje zásady rovnakého zaobchádzania a práva prijímateľa sociálnej služby.
2. Pre zabezpečenie dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby dbá sa na:
 - ochranu života a zdravia,
 - osobnú slobodu,
 - rešpekt k osobnej cti, dobrej povesti a mena.
3. Zariadenie vytvára také podmienky, aby bolo naplnené právo prijímateľov sociálnej služby na:
 - a) **sebaurčenie** a to predovšetkým:
 - ochranu osobnej slobody,
 - slobodu myslenia a náboženského vyznania,
 - dôraz na osobný rozvoj.
 - b) **rešpekt súkromia prijímateľov sociálnej služby**
 - nenarušovanie osobného priestoru,
 - ochranu osobných údajov,
 - dôvernosť informácií poskytnutých kompetentným odborným zamestnancom zariadenia v záujme riešenia problémov prijímateľov sociálnej služby.
 - c) **vytváranie podmienok, pre zabezpečenie práva prijímateľov sociálnej služby na bezpečie**
 - ochranu pred akýmikoľvek formami zneužívania, diskrimináciou a pod.
 - d) poskytovanie služby s prihliadnutím na **individuálne potreby prijímateľov sociálnej služby**, aby nemuseli ovplyvňovať služby neprípustnými (nezákonnými) prostriedkami (dary, úplatky a pod.)

V. PRAVIDLÁ PRE OCHRANU PRÁV PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY PRED PREDSUDKAMI A NEGATÍVNymi HODNOTENIAMi

K zamedzeniu porušovania práv prijímateľov sociálnej služby v zariadení sú zavedené jasné pravidlá, ktorými sa musia riadiť všetci zamestnanci zariadenia. Jedná sa o nasledovné pravidlá:

- komunikujú a konajú slušne a správne,
- vytvárajú podmienky preto, aby prijímatelia sociálnej služby mohli robiť zmysluplné činnosti a žili dôstojne,
- pomáhajú prijímateľom sociálnej služby správne sa vyjadrovať a správať sa, obliekať sa, obklopovať sa vecami a vykonávať činnosti, ktoré sú adekvátne ich veku,
- správajú sa ku prijímateľom sociálnej služby s rešpektom,
- predstavujú prijímateľov sociálnej služby menom, nie diagnózou,
- neoslovujú prijímateľov sociálnej služby podľa jeho zdravotného stavu, je neprípustné používať termíny ako „ležiak“ a pod.,
- prístupujú k prijímateľom sociálnej služby pozitívne,
- snažia sa ukázať, že prípadné problémy prijímateľov sociálnej služby sú prirodzeným javom,
- usilujú sa o to, aby život prijímateľov sociálnej služby bol čo najprirodzenejší,
- program voľno-časových aktivít prispôsobujú želaniam prijímateľov sociálnej služby,
- eliminujú nepriaznivé sprievodné javy spojené s chorobou,
- zverejňujú fotografie z rôznych spoločenských akcií na nástenke, na webovom sídle zariadenia len so súhlasom prijímateľov sociálnej služby. Zverejňovanie týchto aktivity je dôležité, aby si verejnosť mohla predstaviť rozmanitosť života v zariadení,
- dodržiajú mlčanlivosť, pretože neopatrnosť a v mnohých prípadoch i nechťiac vypustené slová môžu mať zlý vplyv na prijímateľov sociálnej služby.

Zamedzenie stretu záujmov zariadenia so záujmami prijímateľov sociálnej služby

Z dôvodu ochrany práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb je potrebné v situácii:

- keď je prijímateľ sociálnej služby pozbavený spôsobilosti na právne úkony a súdom ustanoveným opatrovníkom sa stáva zariadenie, dbať na zamedzenie stretu záujmov poskytovateľa a prijímateľa. V takomto prípade za opatrovníka vystupuje ako prijímateľ riaditeľ zariadenia a za poskytovateľa jeho zástupca.
- keď zamestnanec poskytne informácie, ktoré by viedli k akémukoľvek porušeniu ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby. Za účelom zabezpečenia ochrany osobných údajov v informačnom systéme a ochrany aktív, dodržiavať **technické, organizačné a personálne opatrenia** vo forme poučenia dotknutých osôb, bezpečnostných smerníc a iných dokumentov.

Týmito pravidlami sa riadia všetci zamestnanci zariadenia.

VI.

POUČENIE PRIJÍMATEĽA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB O JEHO PRÁVACH A SLOBODÁCH O OCHRANE PRED DISKRIMINÁCIOU

- Sociálny pracovník oboznámi a informuje každého novoprijatého prijímateľa sociálnej služby o tom, aké má práva a slobody a ako je chránený pred diskrimináciou v pre neho zrozumiteľnej forme.

- Každý prijímateľ sociálnej služby má možnosť sa o svojich právach a slobodách a ochrane pred diskrimináciou informovať u sociálnych pracovníčok alebo zdravotnej sestry.

VII. DOHLAD NAD OCHRANOU ĽUDSKÝCH PRÁV A SLOBÔD A OCHRANA PRED DISKRIMINÁCIOU

- a) Výbor obyvateľov, na podnet sociálneho pracovníka, určí tzv. „Radu prijímateľov“, ktorá bude mať na starosti zabezpečovanie dohľadu nad ochranou ľudských práv a slobôd a ochranou pred diskrimináciou prijímateľov sociálnej služby v zariadení. Na každom zasadnutí výboru obyvateľov informuje „Rada prijímateľov“ prítomných, či boli, alebo neboli, zistené takéto porušenia. V prípade zistenia porušenia uvedených práv, slobôd, alebo diskrimináciu niektorého z klientov sociálnych služieb, „Rada prijímateľov“ bezodkladne nahlási tento stav sociálnemu pracovníkovi (príloha č. 1).
- b) Sociálny pracovník vedie evidenciu o porušovaní ľudských práv a slobôd a o ochrane pred diskrimináciou (príloha č. 2). Raz mesačne informuje o zistenom stave riaditeľa zariadenia.
- c) V prípade ak by ktokoľvek zo zamestnancov videl, alebo sa dozvedel o prípade porušovania práv a slobôd klientov sociálnych služieb, prípadne by sa dozvedel, že došlo k diskriminácii prijímateľa sociálnej služby v zariadení je povinný to bezodkladne nahlásiť sociálnemu pracovníkovi.
- d) Sociálny pracovník to zaeviduje a bezodkladne to nahlási riaditeľovi zariadenia, aby mohol určiť nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.

VIII. PREVENTÍVNE OPATRENIA

Zariadenie zabezpečuje:

- a) komunitný systém práce, ktorý zapája prijímateľov do života zariadenia ako partnerov pri poskytovaní sociálnych služieb
- b) program komunitných stretnutí, ktorý je prioritne zameraný aj na zvyšovanie právneho vedomia prijímateľov sociálnej služby
- c) pravidelné zisťovanie spokojnosti prijímateľov sociálnej služby (priama spätná väzba, ankety v rámci komunitných stretnutí, dotazníka a pod.)
- d) podporovanie ďalšieho vzdelávania zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov
- e) pravidelnú supervíziu, ktorá napomáha zvyšovať kvalitu odbornej práce a podnecovať osobnostný rozvoj zamestnancov (napr. napomáha identifikovať vlastné predsudky, stereotypy, ktoré by mohli mať za následok diskriminačné správanie voči určitej skupine alebo skupinám prijímateľov sociálnych služieb)

IX. KONTROLNÉ OPATRENIA

- a) Kontrola dodržiavania ľudských práv a slobôd sa môže vykonať kedykoľvek.
- b) Kontrola sa vykonáva rozhovorom s prijímateľmi sociálnej služby, nahliadnutím do evidencie porušovania práv a slobôd a taktiež na dodržiavanie nápravných opatrení, Kontrola sa vykonáva aj prostredníctvom dotazníka.
- c) Sociálna pracovníčka uskutoční kontrolu na dodržiavanie ľudských práv a záznam z kontrolných činností predloží riaditeľovi zariadenia.

Kontrolu môžu vykonať:

Riaditeľ

Vedúca sociálno-ekonomického úseku

Vedúca zdravotného úseku

Sociálny pracovník

Všetci prijímatelia sociálnej služby v zariadení sú rovní vo svojich právach a ľudskej dôstojnosti. To znamená, že všetci majú rovnaké práva na zaradenie sa do spoločnosti, na užívanie hodnôt a produktov spoločnosti.

X. ODKAZY A POZNÁMKY

Súvisiace normy a predpisy

- Ústava Slovenskej republiky
- Všeobecná deklarácia ľudských práv
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- Európska sociálna charta
- Zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/ Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Interné dokumenty

Domáci poriadok

Poznámky

Štandardy sú v platnosti a zároveň nadobúdajú účinnosť dňa 24.8.2018

XI. PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Záznam o zistení porušenia ľudských práv a slobôd, alebo diskriminácie prijímateľa sociálnej služby

Príloha č. 2 - Evidencia porušenia ľudských práv a slobôd, alebo diskriminácie prijímateľa sociálnej služby

Príloha č. 3 - Etický kódex

Ing. Csaba Balogh
riaditeľ zariadenia